

การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย
ด้วยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน

The Development of Problem Solving Ability of the Early Childhood Student
by Cooperative Art Activities Feature though the Story Telling

จงจิต เค้าสิม^{*1} วิจารณ์ สุขทรัพย์^{*2} อัญชลี ชัยรัชตกุล^{*3} เพ็ญจันทร์ บุพศิริ^{*4} สุริยาภรณ์ ทิพมงคล^{*5}

Jongjit Kaosim^{*1} wiranee suksup^{*2} Anchalee Chairattakal^{*3} Penchan Boopasiri^{*4} Suriyaporn Thipmongkol^{*5}

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

อีเมล: Jongjit.coa@neu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received) 28 สิงหาคม 2563

วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised) 29 ธันวาคม 2563

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) 14 มกราคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน 2) เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัย ชาย-หญิง อายุ 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 42 คน ของโรงเรียนอนุบาลขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย เพื่อนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการดำเนินการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเอง ใช้ระยะเวลา 12 สัปดาห์ๆ ละ 3 วันๆ 45 นาที รวมทั้งสิ้น 36 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ร่วมมือจากนิทาน และแบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยเป็นแบบทดสอบสถานการณ์ปัญหาที่มีตัวเลือกเป็นภาพวาดการ์ตูน 3 ตัวเลือก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.71 แบบแผนการวิจัยเป็น The One – Group Pretest – Posttest Design สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ t – test แบบ Dependent Samples ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และหลังการทดลอง เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทานมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเหมาะสมมากขึ้น

คำสำคัญ: ศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือ, ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the effect of creative art activities on young children's problem solving ability. The subjects consisted of 42 preschool children: 5 – 6 years old boys and girls who were in Kindergarten 3 during second semester in 2018 academic year at Anubankhonkaen School. The sample group was taken from eight classrooms by simple random sampling. The 42 kindergarteners experienced creative art activities feature through story telling for 12 consecutive weeks, 3 days a week, and each activity lasted around 45 minutes. The research instruments were 36 lesson plans for creative art activities feature through story telling and the test for problem - solving abilities by a problem scenario quiz with 3 choices of cartoons. The test was created by the researcher and had been proved with reliability at 0.71. One Group Pretest – Posttest quasi - experimental design was adopted for this research and the data were analyzed by t – test for dependent samples. The result showed that, after the experiment, the experimental group had higher mean score of the problem - solving abilities than before the experiment with statistical significance at .01 level.

Keywords: Cooperative Art Activities, Problem Solving Ability

บทนำ

“ทรัพยากรมนุษย์นับเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ ประเทศที่คนในชาติมีความรู้ ประเทศนั้นย่อมมีความเจริญรุ่งเรือง ดังนั้นประเทศต่างๆ จึงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคนในชาติของตน โดยการให้ความสำคัญต่อการให้การศึกษาแก่คนในชาติ เพราะการศึกษาคือการพัฒนาให้คนมีความรู้ที่สามารถสร้างตนให้มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงขึ้น สร้างชาติให้อยู่มีความสุขและรุ่งเรืองได้”...(สมเด็จพระรัตนราชสุตาสยามบรมราชกุมารี, 2542. อ้างอิงในกุลยา ตันติพลาชีวะ, 2550) การศึกษาปฐมวัยเป็นส่วนหนึ่งของระบบการจัดการศึกษาของประเทศไทยที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้เด็กมีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา ทั้งนี้เนื่องจากเด็กปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของพัฒนาการทุกๆ ด้านของชีวิตมนุษย์ เป็นวัยที่พัฒนาการทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา กำลังเจริญเติบโตและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว การส่งเสริมพัฒนาการและสร้างประสบการณ์ให้กับเด็กด้วยวิธีการที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ จึงเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาความสามารถในด้านต่างๆ ได้เต็มศักยภาพ อันเป็นรากฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ และการพัฒนาตลอดชีวิต ส่งผลให้เติบโตเป็นเด็กฉลาดและประสบความสำเร็จในชีวิต

ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา นับเป็นความสามารถที่สำคัญของมนุษย์ โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของข้อมูลข่าวสารและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ส่งผลให้สังคมปัจจุบันมีความซับซ้อนมากขึ้นและเต็มไปด้วยปัญหา บุคคลที่มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

ได้ดี จะสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จากการศึกษาของ บลูม พบว่า ในช่วง 4 ปีแรกของชีวิตเด็กจะมีการพัฒนาทางสติปัญญาถึงร้อยละ 50 และจะเพิ่มเป็นร้อยละ 80 เมื่อเด็กอายุได้ 8 ปี ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 20 จะพัฒนาในช่วงที่เด็กมีอายุ 8 ปีขึ้นไป (Bloom, 1964. อ้างอิงใน ดวงพร ผกามาศ. 2554) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ UNESCO ที่พบว่า เด็กปฐมวัยนี้มีพัฒนาการด้านสติปัญญาอย่างรวดเร็ว สมองของเด็กเติบโต ถึงร้อยละ 80 ของสมองผู้ใหญ่ (UNESCO, 1983) ดังนั้นการส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งที่ควรเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัย ซึ่งการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่ส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาด้านความสามารถในการคิดแก้ปัญหานั้น ครูควรให้ความสำคัญและคำนึงถึงธรรมชาติของเด็ก ทั้งในด้านพัฒนาการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลายผ่านรูปแบบกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือกระทำและปฏิบัติจริงด้วยตนเอง กิจกรรมควรมีลักษณะไม่เป็นทางการ เน้นที่การเปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง สังเกต ตัดสินใจแก้ปัญหาและคิดอย่างมีเหตุผล (บุญเลิศ สัมมนากุล และคณะ. 2553) นิทานก็เป็นสื่อสำคัญที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพราะเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ชอบฟังนิทานเป็นชีวิตจิตใจ นิทานคือโลกของเด็ก เมื่อเด็กฟังนิทาน นอกจากจะได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลินแล้ว เด็กยังสามารถสร้างจินตนาการเรื่องราวของนิทานจากตัวละครหรือจากภาพที่เห็นได้เป็นอย่างดี การเล่านิทานให้เด็กฟังจึงมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อเด็กอย่างยิ่ง นอกจากนี้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ก็เป็นกิจกรรมสำคัญที่มีผลโดยตรงต่อการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย เพราะเป็นกิจกรรมที่เด็กได้มีโอกาสคิดวางแผน ออกแบบ ตัดสินใจเลือกและสร้างผลงานศิลปะจากสื่อ วัสดุ ที่หลากหลายตามความต้องการของเด็ก ผลของการทำงานศิลปะจะช่วยขยายการรับรู้ของประสาทสัมผัส ศิลปะช่วยพัฒนาสติปัญญาในด้านการรับรู้ ความเข้าใจต่อโลกในด้านการสร้างความหมายและสัญลักษณ์ต่างๆ การสื่อสารด้วยภาษาภาพ การพัฒนาภาษา การฝึกฝนการคิดแบบหยั่งรู้ และกิจกรรมทางศิลปะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กผ่านการลงมือกระทำ ปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ในการสำรวจ ค้นคว้า ทดลอง สร้างสรรค์ แก้ปัญหากับงานและวัสดุต่างๆ (วาทีณี บรรจง. 2557) การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมกลุ่มย่อย เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนซึ่งมีความแตกต่างกัน ได้มีส่วนร่วมกันอย่างแท้จริงในการร่วมกันคิด การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และช่วยเหลือกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน (วีรวิทย์ เลิศรัตน์ธำรงกุล. 2563) การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือเป็นวิธีการจัดกิจกรรมรูปแบบหนึ่งที่จัดให้เด็กทำกิจกรรมร่วมกันในกลุ่ม เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น เปิดโอกาสให้เด็กได้คิด ออกแบบ วางแผน ได้เผชิญปัญหา และตัดสินใจแก้ปัญหาร่วมกับเพื่อน เพื่อจะทำงานให้สำเร็จ ดังนั้นการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทานจึงเป็นแนวทางที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหของเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน

สมมติฐานการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน หลังการทดลองมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงขึ้นกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับการวิจัย ดังนี้

จิราภรณ์ แจ่มใส (2559) ศึกษาเรื่อง ผลของการใช้กิจกรรมศิลปะแบบร่วมมือประกอบการเล่านิทาน ในการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ ทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย ก่อนการจัดกิจกรรม และระหว่างการจัดกิจกรรมศิลปะแบบร่วมมือประกอบการเล่านิทานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคะแนนทักษะทางสังคมโดยรวมและรายด้านของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะแบบร่วมมือประกอบการเล่านิทานมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วรรัตน์ ชุมลา (2553) ศึกษาเรื่อง ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเหมาะสมมากขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชนาธิป บุพผามาศ (2553) ศึกษาเรื่อง การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานอีสปประกอบคำถาม ผลการวิจัยสรุปได้ว่า หลังการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานอีสปประกอบคำถามมีคะแนนเฉลี่ยการคิดเชิงเหตุผลสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วีรวิทย์ เลิศรัตน์ธำรงกุล (2563) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทเรียนบนเว็บไซต์ที่ใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ วิชาภูมิศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บไซต์ที่ใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือวิชาภูมิศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณตามกรอบแนวคิดของ เอนนิส (Ennis, 1990) ในภาพรวมเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้น พบว่า การจัดประสบการณ์กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และกิจกรรมการเล่านิทาน ทำให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถและทักษะการคิดด้านต่างๆ สูงขึ้น และสามารถประยุกต์ใช้ได้กับหลายๆ กิจกรรมที่ใช้เป็นกิจกรรมหลักสำหรับพัฒนาเด็กปฐมวัย จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวให้ผลสอดคล้องกัน คือกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และกิจกรรมนิทานมีผลต่อพัฒนาทักษะการ

คิดของเด็กปฐมวัยให้พัฒนาสูงขึ้น ซึ่งการคิดแก้ปัญหาที่เป็นรูปแบบหนึ่งของทักษะการคิด ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทานมาใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัย

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 อายุ 5-6 ปี จำนวน 8 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมด 360 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนอนุบาลขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3/1 โรงเรียนอนุบาลขอนแก่น ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 42 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากมา 1 ห้องเรียน จากนักเรียนจำนวน 8 ห้องเรียน

1.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

1.3 ระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาในการทดลอง 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วันๆ ละ 45 นาที ดำเนินการทดลอง ในเดือน ธันวาคม 2561 - มีนาคม 2562 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โดยจัดกิจกรรมในวัน จันทร์ อังคาร พุธ ในช่วงกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ การจัดกิจกรรมในแต่ละวันช่วงเวลาจะยืดหยุ่นตามความสนใจของเด็ก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

2.1 แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย จำนวน 36 แผน ใช้เวลาจัดกิจกรรม 12 สัปดาห์ๆ ละ 3 วันๆ ละ 45 นาที ซึ่งนิทานสำหรับที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมในการวิจัยครั้งนี้ มีเกณฑ์ในการเลือกนิทาน ดังนี้

- เป็นเรื่องง่ายๆ มีความสมบูรณ์ในตัว เน้นเหตุการณ์เดียวที่จะทำให้เด็กพอจะคาดคะเนเรื่องได้ สอดแทรกสถานการณ์ปัญหาหรือประเด็นที่ชวนให้เด็กสงสัยว่าอะไรจะเกิดขึ้นต่อไป ทำให้เรื่องตื่นเต้น

- เป็นเรื่องที่เด็กมีความสนใจ อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตเด็กๆ และสัตว์ต่างๆ
- มีบทสนทนาหลายๆ เพราะเด็กยังไม่สามารถฟังเรื่องเป็นความเรียงได้ดีและภาษาที่ใช้ต้องสละสลวยเหมาะสมกับวัยของเด็ก

- มีการใช้คำ วลี หรือ ประโยค ชั่วๆ เพื่อเด็กจะจำได้ง่ายและรวดเร็ว
- เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเด็ก
- เนื้อเรื่องน่าฟังพอใจ เมื่อเล่าจบเด็กมีความสุข
- ในเนื้อเรื่องควรมีตัวละครที่เด็กสามารถสมมุติเป็นตัวเองได้ และชื่อของตัวละคร

เป็นภาษาไทย เป็นชี้อย่างๆ ที่เด็กเข้าใจความหมายได้

- เนื้อเรื่องควรสอดแทรกคติธรรม สอนตัวละครให้มีมารยาท ให้เป็นเด็กดี อบรม

เด็กให้รู้ว่าการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

โดยในแต่ละแผนการจัดกิจกรรมมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจและกำหนดปัญหาจากนิทาน ดังนี้

- 1.1 ครูเล่านิทานประกอบภาพให้เด็กฟัง
- 1.2 เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง/เหตุการณ์และตัวละครในนิทาน
- 1.3 ครูและเด็กร่วมกันเสนอสถานการณ์ปัญหา/คำถามที่อยากรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับ

เหตุการณ์/เรื่องราว หรือตัวละครในนิทาน

ขั้นที่ 2 ออกแบบร่างผลงานศิลปะสร้างสรรค์ ดังนี้

- 2.1 ครูแนะนำกิจกรรมศิลปะ วัสดุอุปกรณ์ที่เตรียมไว้ วันละ 4 กิจกรรม
- 2.2 แนะนำ/ทบทวนข้อตกลงและวิธีการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือให้

เด็กเข้าใจ

2.3 แบ่งเด็กออกเป็นกลุ่มๆ ละ 5-6 คน แต่ละกลุ่มร่วมกันทำกิจกรรม ดังนี้

- ร่วมกันร่างแบบของผลงานศิลปะที่จะสร้างขึ้นที่สอดคล้องกับคำถาม/ปัญหาที่

กำหนดไว้

- ร่วมกันตัดสินใจเลือกอุปกรณ์กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ที่จะใช้สร้างผลงานของ

กลุ่มตามร่างที่ออกแบบไว้

ขั้นที่ 3 ร่วมมือกันสร้างผลงานและคิดแก้ปัญหา ดังนี้

- ร่วมมือกันสร้างผลงานศิลปะจากวัสดุอุปกรณ์ที่เลือก
- ระหว่างทำกิจกรรมเมื่อพบปัญหา เช่น วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ หรือผลงานที่สร้างขึ้นไม่เป็นไปตามแบบที่ร่างไว้ หรือ ปัญหาอื่นๆ ให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันคิดแก้ปัญหา

นั้นๆ

ขั้นที่ 4 สะท้อนความคิดและความรู้สึกเกี่ยวกับผลงาน ดังนี้

- นำเสนอผลงานของกลุ่ม โดยบอกชื่อผลงาน เป็นไปตามแบบที่ร่างไว้หรือไม่ ถ้า

ไม่เป็นไปตามแบบร่าง กลุ่มมีวิธีแก้ปัญหาอย่างไร ระหว่างทำงานร่วมกันพบปัญหาอะไรและแก้ปัญหาอย่างไร

(ตามความสามารถของเด็ก และครูคอยช่วยเหลือ แนะนำ) และบอกความรู้สึกที่มีต่อผลงานของกลุ่ม เช่น

พอใจ ดีใจ อยากแก้ไขปรับปรุง เพิ่มเติมจุดใดจุดหนึ่ง อย่างไร เป็นต้น

- นำผลงานไปจัดแสดงที่ป้ายนิเทศของห้องเรียน

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีลักษณะเป็นทดสอบสถานการณ์ปัญหาที่มีตัวเลือกเป็นภาพวาดการ์ตูน 3 ตัวเลือก จำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ ใช้วัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา 4 ด้านๆ ละ 5 ข้อ ได้แก่ ปัญหาของตนเองที่ต้องแก้ไขทันที ปัญหาของตนเองที่ต้องแก้ไขทันที ปัญหาของตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น และ ปัญหาของผู้อื่นแต่เด็กอยู่ในเหตุการณ์ โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน คือ 1 คะแนน หมายถึง แก้ปัญหาไม่ได้ แสดงความรู้สึกอึดอัดตอบแบบเดาสุ่ม ร้องไห้ ตอบว่าไม่รู้หรือไม่ยอมพูด 2 คะแนน หมายถึง แก้ปัญหาได้ด้วยตนเองหรือผู้อื่นช่วย

แต่วิธีการแก้ปัญหานั้นไม่เหมาะสม อาจทำให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายต่อตนเองและผู้อื่น 3 คะแนน หมายถึง แก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง หรือผู้อื่นช่วยอย่างเหมาะสมและไม่เกิดอันตรายหรือความเสียหายต่อตนเองและผู้อื่น ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.71-1.00

3. วิธีดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3/1 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย จำนวน 42 คน ดังนี้

1) ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ด้วยบททดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

2) ดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย เป็นเวลา 12 สัปดาห์ๆ ละ 3 วัน ในวันจันทร์ อังคาร พุธ วันละ 45 นาที

3) ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Posttest) นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ด้วยบททดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

3.2 รวบรวมข้อมูล ที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน และจากแบบบันทึกพฤติกรรมความสามารถ ในการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน โดยนำค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหามาเปรียบเทียบ ทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (dependent sample t-test) โดยใช้การคำนวณในโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน สรุปได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน ปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน

การทดสอบ	n	$\bar{x}$	S.D	t	p **
ก่อนการทดลอง (pretest)	42	16.40	7.69		
หลังการทดลอง (posttest)	42	35.50	3.39	2.67**	.000

จากตาราง 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยหลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยหลัง การทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เท่ากับ 35.50 ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.40

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน จำแนกเป็นรายสถานการณ์ปัญหา

ตาราง 2 ระดับความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน จำแนกเป็นรายสถานการณ์ปัญหา

สถานการณ์ปัญหา	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับความเหมาะสม	$\bar{X}$	S.D	ระดับความเหมาะสม
1. ขณะที่หนูกำลังเล่นกับเพื่อนที่โรงเรียนเกิดฝนตกหนัก หนูจะอย่างไร	1.21	0.47	ปานกลาง น้อย	1.98	0.15	มาก
2. ขณะที่หนูกำลังนั่งฟังครูเล่านิทาน หนูรู้สึกปวดฟันมาก หนูจะอย่างไร	0.93	0.17	น้อย	1.79	0.42	มาก
3. ถ้าหนูมีอาการปวดท้องเกรง หนูจะอย่างไร	0.69	0.72		1.46	0.51	ปานกลาง
4. ถ้าหนูรู้สึกหิวข้าวมาก แต่แม่ครัวเก็บข้าวไปแล้ว หนูจะอย่างไร	0.76	0.55	น้อย	1.86	0.35	มาก

ตาราง 2 ระดับความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทำกิจกรรมศิลปะ
สร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน จำแนกเป็นรายสถานการณ์ปัญหา (ต่อ)

สถานการณ์ปัญหา	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความ เหมาะสม	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความ เหมาะสม
5. ถ้าหนูวิ่งเล่นที่สนามเด็กเล่น แล้วหกล้มข้อศอก เป็นแผลและเลือดไหล หนูจะทำอย่างไร	0.93	0.51	น้อย	1.52	0.43	มาก
6. ถ้ารองเท้าของหนูที่วางอยู่หน้าห้องเรียนหายไป หนูจะทำอย่างไร	0.73	0.54	น้อย	1.64	0.75	มาก
7. ขณะที่หนูออกไปเดินเล่นนอกบ้านกับเพื่อน มี สุนัขวิ่งเข้ามาจะกัด หนูจะทำอย่างไร	1.22	0.53	ปานกลาง	1.79	0.42	มาก
8. ตอนเย็นเพื่อนๆกลับบ้านหมดแล้ว คุณแม่บอกว่าจะมารับหนู แต่ยังไม่มารับ หนูจะ ทำอย่างไร	0.81	0.55	น้อย	1.76	0.37	มาก
9. ถ้าหนูอยากกินแตงโม แต่ยังไม่ได้นำแตงโมมา จะทำอย่างไร	0.86	0.57	น้อย	1.83	0.26	มาก
10. ถ้าหนูเห็นเพื่อนกินไอศกรีม หนูอยากกินบ้าง แต่ไม่มีเงิน หนูจะทำอย่างไร	0.84	0.54	น้อย	1.90	0.30	มาก
11. ขณะที่กำลังวาดภาพพระบายสี หนูและเพื่อน ทำขวดสีน้ำหก หนูจะทำอย่างไร	1.02	0.38	ปานกลาง	1.93	0.38	มาก
12. หนูทำแก้วน้ำบนโต๊ะคุณครูตกแตก หนูจะทำอย่างไร	0.67	0.55	น้อย	1.75	0.25	มาก
13. ถ้าหนูวิ่งชนเพื่อน เพื่อนหกล้ม หนูจะทำอย่างไร	0.86	0.61	น้อย	1.19	0.30	มาก

ตาราง 2 ระดับความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทำกิจกรรมศิลปะ
สร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน จำแนกเป็นรายสถานการณ์ปัญหา (ต่อ)

สถานการณ์ปัญหา	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความ เหมาะสม	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความ เหมาะสม
14. ถ้าหนูเล่นเตะลูกบอลกับเพื่อน แล้วลูกบอล กลิ้งไปที่ถนน หนูจะอย่างไร	0.69	0.62	น้อย	1.74	0.52	มาก
15. ถ้าหนูเตะลูกบอลไปถูกกระถางต้นไม้ของคนอื่นแตก หนูจะอย่างไร	0.71	0.60	น้อย	1.93	0.26	มาก
16. ถ้าหนูเห็นเพื่อนขโมยขนมแม่ค้า หนูจะอย่างไร	0.86	0.61	น้อย	1.90	0.30	มาก
17. ขณะที่เล่นที่สนามโรงเรียน ถ้าหนูเห็นกระเป๋าสตางค์ตกอยู่ ไม่รู้ว่าใครเป็นเจ้าของ หนูจะอย่างไร	0.76	0.63	น้อย	1.81	0.48	มาก
18. ถ้าหนูเห็นเพื่อนทิ้งขยะบนพื้น หนูจะอย่างไร	0.90	0.66	น้อย	1.95	0.22	มาก
19. ถ้าหนูเห็นลูกแมวกำลังตกน้ำ หนูจะอย่างไร	0.43	0.55	น้อย	1.76	0.43	มาก
20. ถ้าหนูเดินไปพบกาน้ำกำลังเดือดอยู่บนเตาไฟ หนูจะอย่างไร	0.64	0.62	น้อย	1.55	0.33	มาก
ภาพรวม	0.82	0.55	น้อย	1.70	0.36	มาก

หมายเหตุ : คะแนน 0.00 - 1.00 หมายถึง ระดับเหมาะสมน้อย
คะแนน 1.01 - 1.50 หมายถึง ระดับเหมาะสมปานกลาง
คะแนน 1.51 - 2.00 หมายถึง ระดับเหมาะสมมาก

ตาราง 2 พบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมน้อย และเมื่อพิจารณารายการการแก้ปัญหาแต่ละสถานการณ์ปัญหา พบว่า เด็กปฐมวัยที่มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอยู่ในระดับเหมาะสมน้อย 17 รายการ เหมาะสมปานกลาง 3 รายการ รายการที่เด็กสามารถคิดแก้ปัญหาเป็นอันดับสุดท้าย คือ เห็นลูกแมวกตกน้ำ และ พบกาน้ำเดือดอยู่บนเตาไฟ ตามลำดับ หลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เด็กปฐมวัยมี

ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาในระดับเหมาะสมมาก 19 รายการ เหมาะสมปานกลาง 1 รายการ คือ อัจฉริยะทางเก่ง

อภิปรายผล และสรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบว่า หลังการทดลอง เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาในระดับเหมาะสมมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ก่อนการทดลองเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาในระดับเหมาะสมน้อย หลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน พบว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยเฉลี่ยรวมและแยกตามรายสถานการณ์ปัญหา อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อภิปรายผลได้ดังนี้ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือ ทำให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาในระดับเหมาะสมมากขึ้นนั้น เนื่องจาก ลักษณะของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือ เป็นกิจกรรมที่เอื้อให้เด็กรู้จักการสังเกตเปรียบเทียบรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ จากวัสดุ อุปกรณ์ ได้สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง และเลือกทำกิจกรรมศิลปะตามความสนใจ ตลอดจนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจากสื่อศิลปะที่มีลักษณะเป็นสื่อปลายเปิดและความหลากหลาย และมีโอกาสได้เผชิญกับปัญหาอย่างหลากหลาย ทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นตามสภาพจริงที่เกิดขึ้นระหว่างทำกิจกรรมร่วมกัน ทั้งในเรื่องการใช้สื่อศิลปะ ผลงานศิลปะไม่ เป็นไปตามที่ออกแบบไว้ และสถานการณ์ปัญหาที่กำหนดขึ้นจากนิทาน จึงทำให้เด็กมีโอกาสดำเนินการ แลกเปลี่ยนวิธีแก้ปัญหาให้กับเพื่อนๆ เพื่อให้ได้ผลงานที่สำเร็จตามความต้องการ ซึ่งการให้เด็กมีโอกาสมองกับ ปัญหาและแก้ปัญหาย่อยๆ เป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กฝึกฝนตนเองในการแก้ปัญหานั้นๆ (May.1970; อ้างอิงใน เพลว ปุริสาร. 2543) ดังนั้นการให้เด็กทำกิจกรรมศิลปะแบบร่วมมืออย่างต่อเนื่อง จึงเป็นการฝึกให้เด็กได้คิด แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ดังคำกล่าวของ นกเนตร ธรรมบวร (2551) ที่กล่าวว่า ศิลปะถือเป็นการแก้ปัญหา เพราะกิจกรรมศิลปะเปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจ และแก้ปัญหามาผ่านผลงานต่างๆ ในการค้นหาคำตอบ เด็กจะ ค้นพบวิธีการใหม่ๆ ในการใช้อุปกรณ์ทางศิลปะ และสอดคล้องกับ วิรุณ ตั้งเจริญ (วิรุณ ตั้งเจริญ.2539 อ้างอิงใน วรรัตน์ ชุมลา. 2553) ที่กล่าวว่า ขณะที่เด็กทำกิจกรรมศิลปะเด็กจะจัดระบบความคิดอย่างรวดเร็ว และกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมประสิทธิภาพด้านการคิดผ่านกระบวนการทางศิลปะจาก ประสบการณ์ที่เด็กได้สัมผัสกับวัสดุ อุปกรณ์ทั้งในด้านรูป กลิ่น เสียง ความรู้สึกจากการได้แยกแยะใน กระบวนการทำกิจกรรมศิลปะนั้น เพราะเด็กได้วิเคราะห์ ทดลองสัมผัสด้วยตนเอง นอกจากนี้การทำกิจกรรม ศิลปะสร้างสรรค์จากนิทานยังเป็นการสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ ซึ่งจะเป็น แรงผลักดันในการสำรวจ การเรียนรู้สิ่งต่างๆ และพัฒนาการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ผ่านสื่อวัสดุและ อุปกรณ์ที่หลากหลาย (Isbell & Raines. 2007) และสถานการณ์ของปัญหาที่เด็กสนใจ จะทำให้เด็กเกิดแรงจูงใจ ที่จะเรียนรู้หรือแก้ปัญหา ถ้าปัญหานั้นเป็นปัญหาที่ต่อเนื่องหรือคล้ายคลึงกับปัญหาที่เคยเรียนรู้มาแล้วก็จะทำให้ การแก้ปัญหานั้นง่ายขึ้น ดังนั้นการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน จึงช่วยส่งเสริมให้เด็ก ปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาได้เหมาะสมมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากเด็กได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การแก้ปัญหาของตนเองกับเพื่อน จากการนำประสบการณ์ที่เคยได้รับมาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จะ ทำให้เด็กสามารถแก้ปัญหาได้ในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีทางสติปัญญาของ ไวทอตสกี (Vygotsky. 1976)

ที่กล่าวว่า เด็กจะเกิดการเรียนรู้และพัฒนาการทางสติปัญญาและทัศนคติ เมื่อมีปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกับบุคคลอื่น เช่น ผู้ใหญ่ ครู เพื่อน บุคคลเหล่านี้จะให้ข้อมูลสนับสนุนให้เด็กเกิดขึ้นใน Zone of Proximal Development หมายถึง สภาวะที่เด็กเผชิญกับปัญหาที่ท้าทายแต่ไม่สามารถคิดแก้ปัญหาได้โดยลำพัง เมื่อได้รับการช่วยเหลือ แนะนำจากผู้ใหญ่หรือจากการทำงานร่วมกับเพื่อนที่มีประสบการณ์มากกว่า เด็กจะสามารถแก้ปัญหานั้นได้และเกิดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอในการนำไปใช้

- 1.1 ครูควรเตรียมสื่ออุปกรณ์ให้หลากหลาย น่าสนใจ พร้อมแนะนำสื่ออุปกรณ์และวิธีใช้ที่ปลอดภัยให้แก่เด็ก
- 1.2 ครูควรศึกษาพัฒนาการทางศิลปะของเด็กปฐมวัย และควรมีความรู้ด้านทักษะที่จำเป็นในการทำงานศิลปะของเด็กปฐมวัย
- 1.3 ก่อนให้เด็กร่วมกันออกแบบสร้างผลงานศิลปะ ครูควรอธิบายประเด็นปัญหาให้เด็กเข้าใจอย่างชัดเจน
- 1.4 ควรจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ให้อบอุ่น เป็นมิตร ปลอดภัย และมีอิสระในการเรียนรู้
- 1.5 ครูควรกระตุ้นให้เด็กคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง และสร้างผลงานได้สำเร็จตามความต้องการ
- 1.6 ควรเปิดโอกาสให้เด็กตัดสินใจ ออกแบบ วางแผนการทำกิจกรรมตามความสนใจอย่างอิสระ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย

- 2.1 ควรนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือจากนิทานไปใช้ศึกษาเปรียบเทียบผลการวิจัยกับวิธีการจัดประสบการณ์รูปแบบอื่นๆ
- 2.2 ควรศึกษาตัวแปรตามผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือจากนิทาน เพิ่มเติม เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะทางสังคม
- 2.3 ควรนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือจากนิทานไปใช้นักเรียนในระดับอื่นๆ เช่น ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา เพื่อศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของกลุ่มเป้าหมายในช่วงชั้นอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ตันติพลาชีวะ. (2550). การใช้ศิลปะเป็นสื่อการเรียนรู้. *วารสารการศึกษาปฐมวัย*, 8(1), 31-38.
- จิราภรณ์ แจ่มใส. (2559). *ผลการใช้กิจกรรมศิลปะแบบร่วมมือประกอบการเล่านิทานในการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต การศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ชนาธิป บุปผามาศ. (2553). *การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานอีสปประกอบคำถาม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร).

- ดวงพร ผกามาศ. (2554). *ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารประเภทขนมไทย*. ปรินญาณิพนธ์คต.ม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต การศึกษาปฐมวัยบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- นงเนตร ธรรมบวร. (2551). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเลิศ สัมมณกุล และคณะ. (2553). *การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยใช้เกมฝึกทักษะการคิด*. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 4(2), พฤษภาคม-สิงหาคม 2553.
- เปลว ปุริสาร. (2543). *การศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตการศึกษาปฐมวัยบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- วรรัตน์ธุมมาลา. (2553). *ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตการศึกษาปฐมวัยบัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- วาทีนิ บรรจง. (2557). *ผลการจัดประสบการณ์ศิลปะโดยบูรณาการแนวคิดเชิงออกแบบที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- วีรวิชัย เลิศรัตน์ธำรงกุล. (2563). *การพัฒนาบทเรียนบนเว็บไซต์ที่ใช้วิธีการเรียนแบบร่วมมือ วิชากฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 10(2), 22-40.
- Ennis, H R. (1990). The Extent to Which Critical Thinking Skill. *Educational Researcher*. 19(4), 13-16.
- Isbell, R.T. and Raines, S.C. (2007). *Creativity and the Arts with Young Children*. Canada: Thomson Delmar.
- Vygotsky, L.S. (1966). *Play and Its Role in the Mental Development of the Child*. *Voprosy Psikhologii*, Retrieved 6 June 2020, from <http://yuoiea.com/uoiea/assets/files/pdfs/vygotsky-play.pdf>.
- UNESCO. (1983). *Study Group Meeting on New Forms of Pre - School Education NewDelhi*. Bangkok: UNESCO Region office For Educational in Asia and The Pacific.